

ZUINIG OP ZIN

Aandacht voor zingeving als kostenpost en als winstfactor in de zorg

geschreven door Ad van Heeswijk, Jacques Kerssemakers, Jos Pieper, Beate Rose, Rien van Uden en Lia Vergouwen (KSVG, Tilburg 2014, 100 pagina's)

Bezuinigingen die de geestelijke verzorging in de geestelijke gezondheidszorg (ggz) treffen zijn actueel. De vraag is of daarbij vooral de kosten in de schijnwerpers worden geplaatst of dat ook aandacht wordt geschonken aan de baten die een goede zorg voor zingeving opleveren. Op 21 mei 2014 organiseerde het KSGV in Utrecht een tweedaagse studiebijeenkomst over de bovengenoemde vraag. Dit boek bevat de uitgewerkte lezingen van beide studiedagen.

In de eerste bijdrage neemt Gerrit Glas stelling tegen de opvatting dat medische profilering van de psychiatrie de oplossing zou zijn voor de oplopende kosten in de ggz. Hij levert een uitgebreide analyse van het probleem van de oplopende kosten in de ggz. Op gedegen wijze bespreekt hij onderwerpen zoals medicalisering, conceptuele thema's en waarde-georiënteerde zorg. Zijn analyse licht hij toe met twee heldere schema's. Glas trekt op grond van zijn analyse de conclusie dat biomedische profilering van de psychiatrie een schijnoplossing is. Volgens Glas maakt een ruimere waarde-georiënteerde benadering van de ggz het mogelijk om tot een meer precieze en daardoor ook goedkopere inrichting van de zorg te komen.

Richard Janssen buigt zich over de vraag of de kosten en de baten van zorg voor zingeving met behulp van economische modellen financieel expliciet gemaakt kunnen worden. De methode van de kostenbaten analyse bespreekt hij op heldere wijze. Psychische ziektebeelden en ziektelast, uitkomsten van de zorgmonitor Utrecht, transities in de zorg, gepaste zorg en complementaire zorg passeren de revue. Verder betreft hij het dat bij de behoeftemetingen in de zorg aspecten zoals levensbeschouwing, spiritualiteit of het belijden van een geloof niet worden meegenomen.

In de bijdrage van Erwin van Meekeren komt duidelijk naar voren dat naastbetrokkenen een belangrijke rol kunnen spelen in de gezondheidszorg. Daarvoor moeten de randvoorwaarden drastisch worden veranderd waaronder een betere opleiding van de ggz-professionals. Bij in gebreke blijven van de ggz bestaat het gevaar op overbelasting van naastbetrokkenen. Interessant zijn verschillende perspectieven die hij aandraagt om naastbetrokkenen meer aandacht te schenken.

Magda Coture belicht basisprincipes van de hervorming van de ggz in België. Het centrale concept is herstel, in nauwe aansluiting op wat de WHO en de VN-conventie inzake de rechten van personen met beperkingen vooropstellen. Op heldere wijze beschrijft Koen de Fruyt zijn ervaringen als geestelijke verzorger. Hij levert een mooie vergelijking tussen pastorale zorgverlening en ggz met als congruerend deel van hun invalshoeken: het spel van geest en kracht. Hij onderstreept de helende en herstelondersteunende kracht van spiritualiteit in de zorg.

In dialoogvorm beschrijven Albert Verleyen en Frank Schaffler hun evolutie vanuit de rol van psychiatrische patiënt respectievelijk therapeut naar twee gewone mensen. Met hun dialoog hebben Albert en Frank laten zien dat mensen, vertrekkende vanuit verschillende psychische continenten, zoeken naar de zin van het leven en zin beleven van en in hun leven.

Dit boek bestaat uit 100 pagina's. De lezer zou uit zijn waan worden verlost als hij het plan zou koesteren om dit boek in korte tijd te willen lezen. In de zes bijdragen wordt het brede spectrum van de ggz op academisch niveau diepgaand besproken. Het kost moeite om de gepresenteerde informatie zonder hulpmiddelen te verwerken. Voor optimale verwerking raad ik de lezer aan de techniek van mindmap of bookmap toe te passen. Mijns inziens is het zeer de moeite waard om dit boek te bestuderen, vooral doordat in deze tijd velen zich grote zorgen maken over de hoge kosten voor de geestelijke gezondheidszorg.